

تشکیل نهاد ناظر

یا اصلاح

نارساییهای قبلی

فرهاد پناهی

دبیرکل و رئیس هیئت‌مدیره

جامعه حسابداران رسمی ایران

سپاس

به دنبال طرح پیشنهادی مجلس شورای اسلامی و همچنین به موازات آن، لایحه پیشنهادی دولت در خصوص اصلاح ساختار نظارت و موضوعات دیگر حرفه حسابداری و حسابرسی، مجله حسابرس دعوت از کارشناسان و اهل نظر را در راستای رسالت اطلاع‌رسانی، سرلوحه کار خود قرار داده و از شما درباره بحث مورد نظر دعوت به عمل آمده تا در این مجال خوانندگان حسابرس را با نقطه‌نظرهای شما آشنا کنیم. ابتدا با تصویر مورد نظر شما از دغدغه نظارت در سطح جهان آشنا شویم و این‌که از چه زمان و به دنبال بروز چه مسائلی بحث نظارت جدی‌تر شد؟

حسابداری

چه ایرادهایی به ساختار فعلی نظارت که در حیطه وظایف جامعه حسابداران رسمی است وجود دارد که ایجاد نهاد ناظر را پیش از پیش ضروری می‌کند؟

پناهی

در ایران تا پیش از سال ۱۳۷۸ سازوکار مشخصی برای نظارت بر حرفه حسابرسی بخش خصوصی وجود نداشت. در سال ۱۳۸۷ جامعه حسابداران رسمی به منظور تنظیم امور و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی در کشور و نظارت حرفه‌ای بر حسابداران رسمی تاسیس شد. طبق اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران، ارکان جامعه شامل مجمع عمومی، شورای عالی، هیئت‌مدیره و هیئت‌عالی نظارت می‌باشد.

• اعضای شورای عالی از میان اعضای جامعه توسط اعضا در مجمع عمومی انتخاب می‌شوند و رئیس هیئت‌عالی نظارت یا یکی از اعضای هیئت یادشده و سه نفر بدون حق رأی در جلسه‌های شورای عالی جامعه شرکت می‌کنند که به ترتیب عبارتند از: نماینده وزیر امور اقتصادی و دارایی، یک نفر به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یک نفر به انتخاب رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار تهران.

پناهی

پس از ورشکستگی شرکت‌هایی نظیر انرون، ورلدکام و موارد متعدد تقلب (از سال ۲۰۰۱) که به‌ویژه در چند سال اخیر در بازار سرمایه آمریکا روی داد، موضوع نظارت بر حرفه حسابرسی به‌عنوان نگرانی اغلب دولتها مطرح گردید. بر همین اساس، دولتها و بازار سرمایه برای فرار از اتهام و جلوگیری از سقوط و جلب اعتماد مردم در راستای پاسخگویی ناچار به اعمال تمهیداتی به منظور نظارت‌های وسیع‌تر بر حرفه حسابرسی شدند.

حسابداری

با اشاره به طرح تشکیل نهاد ناظر بفرمایید در ایران فرهنگ پاسخگویی چگونه است؟

پناهی

در ایران نیز، اگرچه ارائه طرح نظام جامع حسابرسی توسط کمیسیون اقتصادی مجلس، حاکی از انجام بحث‌های کارشناسی و علمی در زمینه تشکیل نهاد ناظر بر حرفه حسابرسی کشور است، به نظر می‌رسد ادبیات و دانش فرهنگ پاسخگویی در کشور و نیز مکانیسم پاسخگویی در حرفه موجود است، اما در محیط خارج از حرفه فرهنگ پاسخگویی نهادینه نشده است. به عبارتی اگر متقاضیان کار حسابرسی یعنی مدیران بنگاه‌های اقتصادی در راستای حفظ منافع عمومی به پاسخگویی تمایل و اعتقاد بیشتری داشتند، مسلماً تقاضا برای کار حسابرسی افزایش می‌یافت. بنابراین تمرکز نهاد ناظر فقط بر حسابرس و بازرسی کفایت نمی‌کند و این تمرکز بر مدیران بنگاه‌های اقتصادی در راستای ارتقای فرهنگ پاسخگویی نیز ضرورت می‌یابد که حرفه حسابرسی با طرح خطوط دفاعی کنترل‌های داخلی که یکی از اجزای آن حسابرس مستقل است، به آن پاسخ داده است.

در طرح مجلس پیشنهاد می‌شود از نظرهای بزرگان حرفه استفاده شود و نادیده گرفته شدن پشتوانه تجربه‌های ۲۱ ساله نظارت حرفه‌ای توسط جامعه حسابداران رسمی ایران، ممکن است این طرح در حین اجرا با چالش‌های زیادی روبه‌رو گردیده و فاقد اثربخشی لازم باشد.

با ایجاد نهاد ناظر

تکلیف جدیدی

برای حساب‌رسان

مطرح نیست

تبصره یک ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به‌عنوان حسابدار رسمی - مصوب ۱۳۷۲ - هیئتی به نام هیئت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی که به تشخیص و انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌شود، عهده‌دار وظیفه برگزاری آزمونهای حسابدار رسمی می‌باشند.

به‌نظر اینجانب، تمامی نکات لازم در اساسنامه فعلی و آیین‌نامه‌های اجرایی مربوط و شرح وظایف هیئت عالی نظارت جامعه به‌اندازه کافی و مناسب دیده شده و پاسخگوی انتظارات حاکمیت است و مانعی و محدودیتی در استفاده از اختیارات مصوب بخش نظارتی حسابرسی دیده نمی‌شود.

در حال حاضر ارکان جامعه به ۲ بخش اصلی قابل تفکیک است، بخش انتخابی آن که شامل شورای عالی است که توسط حسابداران رسمی انتخاب شده و هیئت‌مدیره و هیئت بدوی انتظامی توسط شورای عالی انتخاب می‌شوند و بخش دیگر آن هیئت عالی نظارت که هر ۳ عضو آن توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و هیئت عالی انتظامی که دارای ۳ عضو است و یک عضو آن توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی و یک عضو از طرف وزیر دادگستری و فقط یک عضو آن از طرف شورای عالی جامعه انتخاب می‌شوند. توضیحات فوق بیانگر آن است که بخش نظارتی جامعه به‌طور کامل با حاکمیت بوده است و در مورد هیئت بدوی انتظامی که بحث تعارض منافع مطرح می‌شود، در حال حاضر تمهیداتی برای اصلاح آن در حال انجام است. باید اضافه کنم، انتخاب حسابداران رسمی و تایید نهایی صلاحیت آن‌ها در زمان انتخاب و در دوره‌های پنج ساله و رسیدگی به شکایات نیز با هیئت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی می‌باشد که در اجرای تبصره یک ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به‌عنوان حسابدار رسمی تشکیل شده است و کلیه اعضای آن از طرف وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی انتخاب می‌شوند.

حسابداری

با این توصیف جامع با تکیه بر تشکیل نهاد ناظر پیشنهادی، مفهوم نظارت را چگونه تعریف می‌کنید؟

• اعضای هیئت‌مدیره مرکب از سه نفر از اعضای جامعه توسط شورای عالی انتخاب و با حکم رئیس شورای عالی منصوب می‌شوند.

• هیئت عالی نظارت از میان حسابداران رسمی عضو جامعه توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود.

اگرچه جامعه حسابداران رسمی ایران نهادی خودانتظام تلقی می‌گردد، اما با توجه به فرایند گزینش اعضای ارکان و انتصاب اعضای هیئت عالی انتظامی که توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی و وزیر دادگستری صورت می‌گیرد، در حقیقت فاقد ویژگیهای یک نهاد خودانتظام است. حتی به‌منظور اجرای

باید توضیح بدهم که در

آخرین نسخه ارائه شده

که بر اساس مفاد آن

این پرسشها پاسخ داده می‌شود،

دیگر نهاد ناظر مطرح نیست و

خیلی از وظایف اجرایی

سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران

به طرح اضافه شده است و

به طرح جامع نظام حسابرسی

تغییر یافته است

پناهی

نظارت بر حسابرسی، با هدف محافظت از سرمایه‌گذاران و منافع عمومی در تهیه گزارشهای حسابرسی آگاهی‌بخش، دقیق و مستقل صورت می‌گیرد. با توجه به تعریف ارائه‌شده در پیش‌نویس طرح جامع نظام حسابرسی، مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹، نهاد ناظر، نهاد عمومی غیردولتی است که به‌موجب این قانون برای افزایش شفافیت اقتصادی و انتظام‌بخشی به حرفه حسابرسی از طریق تدوین استانداردها سیاست‌گذاری و نظارت بر حرفه حسابرسی تشکیل می‌شود و بعد از این سازمان نامیده می‌شود.

سنا

چه ویژگیها و ساختاری برای نهاد ناظر پیشنهادی در نظر گرفته شده است؟

پناهی

این سازمان برای اجرای اهم وظایف خود که عبارتند از: کنترل کیفیت و نظارت حرفه‌ای بر موسسات، اعمال اقدامهای انضباطی، تعیین استانداردهای گزارشگری مالی، حسابرسی و خدمات اطمینان‌بخشی و رتبه‌بندی موسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل، از ارکانی با ویژگیهای زیر برخوردار است:

الف) شورای عالی (بالاترین رکن سازمان)

ب) هیئت نظارت و بازرسی

ج) هیئت داور

د) هیئت‌مدیره

وظایف هیئت‌مدیره در ماده (۱۰) طرح پیش‌بینی شده است و بررسی وظایف تعیین شده در بند (۲۲) آن حاکی از این است که عمده وظایف فعلی جامعه حسابداران رسمی و بخشی از وظایف سازمان حسابرسی به سازمان راهبردی منتقل می‌شود. طبق تبصره ماده (۱۰)، اساسنامه‌های موسسه حسابرسی عمومی غیردولتی و جامعه حسابداران رسمی پس از تایید شورای عالی برای تصویب هیئت وزیران ارائه می‌شود.

ه) رئیس سازمان

سنا

مراجع نظارتی فعلی، با توجه به نقش و وظیفه‌ای که در نظارت بر حرفه بر عهده دارند را برشمارید؟

پناهی

در حال حاضر ۳ مرجع رسمی امور نظارت بر حرفه حسابرسی مستقل در کشور را بر عهده دارند.

• جامعه حسابداران رسمی ایران

ضرورت وجود حسابرس و انجام حسابرسی در شرکتها، اول بار در قانون تجارت مصوب سال ۱۳۱۱ و سپس در اصلاحیه قانون تجارت سال ۱۳۴۷ ایران مطرح شد. مطابق اصلاحیه اخیر قانون تجارت که کماکان در حوزه فعالیتهای اقتصادی کشور جاری است، مقرر شد که شرکتهای سهامی عام صورت‌حساب سودوزیان و ترازنامه خود را به‌همراه گزارش حسابداران رسمی جهت تصمیم‌گیری تحویل مجمع عمومی عادی نمایند. در همین راستا پس از فراز و نشیبهای متعدد، سازمان حسابرسی برای حسابرسی به‌طور عمده بخش عمومی، در سال ۱۳۶۶ تاسیس و سپس مقدمات تشکیل جامعه حسابداران رسمی ایران به‌منظور "تنظیم امور و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی و نظارت بر کار حسابداران رسمی" در سال ۱۳۷۲ فراهم و در نهایت از سال ۱۳۸۰ آغاز به فعالیت نمود.

• کمیته پذیرش و نظارت بر موسسات حسابرسی معتمد

سازمان بورس و اوراق بهادار

بر اساس دستورالعمل موسسات حسابرسی معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار (مصوب جلسه ۱۳۸۶/۰۵/۰۸ شورای عالی بورس و اوراق بهادار و اصلاحیه‌های بعدی آن) هر سال یک‌بار موسسات حسابرسی معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار را براساس اطلاعات یک سال اخیر منتهی به تاریخ آخرین پرسشنامه ارسالی و مطابق با معیارهای عادی و معیارهای تخلفاتی، ارزیابی و طبقه‌بندی نموده و نتایج آن را به عموم اعلام می‌نماید و نظارت بر گزارشهای صادره توسط حسابرسان معتمد را بر عهده دارد.

• هیئت‌عالی نظارت سازمان حسابرسی

بر اساس ماده (۲۲) اساسنامه قانونی آن وظیفه نظارت مستمر بر عملیات و بازرسی قانونی سازمان بر عهده این هیئت است و اعضای آن مرکب از (۵) نفر که (۲) نفر آن به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران (۲) عضو با انتخاب رئیس دیوان محاسبات کشور و یک عضو با پیشنهاد

دادستان کل کشور منصوب می‌شود.

بانک مرکزی و بیمه مرکزی نیز حسب وظایف قانونی خود نظارت‌هایی بر موسسات حسابرسی دارند که با توجه به شرایط خاص آن‌ها، به‌طور عمده ماهیت رعایت مقررات موضوعه را شامل می‌شود.

باید توضیح بدهم که در آخرین نسخه ارائه شده که بر اساس مفاد آن این پرسش‌ها پاسخ داده می‌شود، دیگر نهاد ناظر مطرح نیست و خیلی از وظایف اجرایی سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران به طرح اضافه شده است و به طرح جامع نظام حسابرسی تغییر یافته است.

سازمان

وجود نهاد ناظر بر حسابرسی و موسسات حسابرسی چه سودمندی برای نظام گزارشگری مالی و حسابرسی دارد؟

پناهی

در عصر حاضر هیچ نهادی نمی‌تواند بدون وجود یک نظام کارآمد نظارتی، در تحقق اهداف و مأموریت‌های خود موفق باشد با توجه به این‌که حرفه حسابرسی با منافع عمومی سروکار دارد، در این زمینه پیشرو و از معدود حرفه‌هایی است که برای نظارت بر ارائه خدمات خود، الزامها و استانداردهای لازم را تدوین کرده است. با توجه به این‌که کیفیت مناسب محصول خدمات حسابرسی، مستلزم وجود فرایند مناسب در ارائه خدمات مذکور است، حصول اطمینان از قابل قبول بودن فرایند خدمات حسابرسی، از طریق کنترل کیفیت در سطح موسسه حسابرسی انجام می‌شود. همچنین با توجه به این‌که حسابرسی فرایند گردآوری و ارزیابی شواهد پشتیبان اطلاعات و ادعاهای صاحبکاران است، حصول اطمینان از گردآوری شواهد کافی و مناسب و ارزیابی آن‌ها از طریق کنترل کیفیت در سطح کار حسابرسی انجام می‌شود.

سازمان

پیشنهاد شما جهت کارآمد شدن هرچه بیشتر نظارت بر حرفه حسابرسی چیست؟

پناهی

همان‌طور که در پاسخ پرسش قبلی عنوان شد، در حال حاضر نظارت بر حرفه حسابرسی به‌صورت کلی با حاکمیت بوده و اگر با نارسایی‌هایی همراه است، رفع آن بدون توجه به تجارب گذشته و آسیب‌شناسی کامل آن، هرگونه اقدامی نتیجه‌بخش نخواهد بود. پیشنهاد می‌کنم وظایف مقرر در بخش‌های نظارتی بازنگری و دلایل عدم تحقق اهداف قانون‌گذار، مشخص و راهکار کارشناسی ارائه شود. ادعایی که مطرح است نظارت در انجام وظایف خود موفق نبوده است.

سازمان

در بحث نظارت، دولت منافع درامدی ندارد بلکه جهت پاسخگویی و اطمینان‌بخشی به سرمایه‌گذاران و استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی است، آیا با توجه به تخصصی بودن نظارت در حرفه حسابرسی، ذینفع نبودن دولت مزیت تلقی می‌گردد یا خیر؟

پناهی

به‌طور مسلم دولت در کارهایی که دارای مالکیت دولتی

طبق طرح تشکیل نهاد ناظر

پایان دی ماه هر سال

یک جدول حداقل

حق الزحمه حسابرسی اعلام می‌شود

و تمام موسسات حسابرسی

هم ملزم هستند

آن را رعایت کنند

از این تعداد (۲۷۴ موسسه) است. به این ترتیب نظارت کمیته مذکور، به صورت جامع قادر به پوشش دادن نظارت بر تمام موسسات حسابرسی نیست.

از سوی دیگر بسیاری از شرکتها در بورس پذیرفته شده نیستند و به نوعی بورس بر آنها نظارت ندارد. اما می توان گفت نزدیک ترین تشکلی که جنس حرفه ای آن بیشتر از سایر تشکلهای است سازمان بورس می باشد.

سازمان

نظر شما راجع به مولفه های استقلال نهاد ناظر چیست؟
مولفه های تاثیرگذار کدام اند؟

پناهی

مهم ترین ویژگی نهاد ناظر، استقلال آن است. استقلال تضمین کننده اثربخشی نظارت انجام شده توسط نهاد ناظر است. اصل دوم از مجموعه اصولی که مجمع بین المللی نهادهای مستقل نظارت بر حسابرسی (IFIAR) برای ناظران حسابرسی برای یک نهاد ناظر مطرح می کند، وجود استقلال عملیاتی برای آن نهاد است تا به این ترتیب بتواند برای انجام وظایف قانونی و اجرای تصمیمات خود، بدون دخالت اشخاص تحت نظارت، مستقل باشد. در اصل ششم از اصول مجمع بین المللی نهادهای مستقل نظارت بر حسابرسی نیز تاکید شده است که نهاد ناظر باید بی طرف، مبرا از تضاد

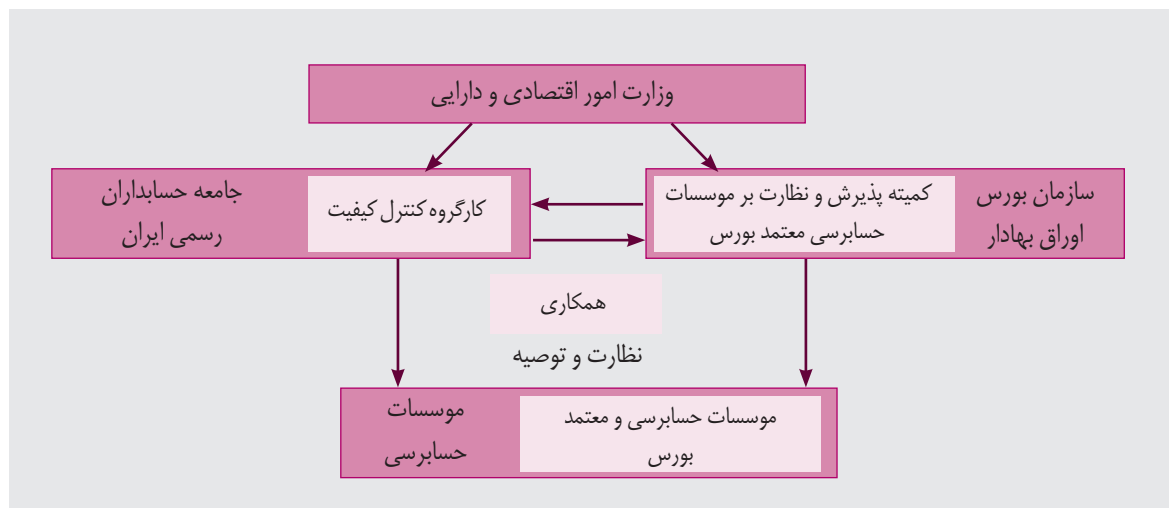
می باشد ذینفع است. در تشکلهایی که مدیران و حسابرسان آن توسط دولت انتخاب می شود، بحث ذینفع بودن دولت و بحث استقلال پیرنگ می شود. اما در بخش خصوصی بطور مسلم دولت ذینفع نیست و برای سیاست گذاری و برنامه ریزی اقتصادی می تواند نقش موثر داشته باشد. در حال حاضر نیز نظارت بر حرفه با دولت به معنی عام آن است.

سازمان

برخی نظارت سازمان بورس را که در حال حاضر وجود دارد کافی دانسته و وجود نهاد ناظر را ضروری نمی دانند. نظر شما در این خصوص چیست؟ با توجه به این که تمام موسسات حسابرسی معتمد بورس نیستند، نظارت سازمان بورس بر موسسات حسابرسی را تا چه حد دارای وسعت و جامعیت لازم می دانید؟

پناهی

بر اساس دستورالعمل موسسات حسابرسی معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار (مصوب جلسه ۱۳۸۶/۰۵/۰۸ شورای عالی بورس و اوراق بهادار و اصلاحیه های بعدی آن)، کمیته پذیرش و نظارت بر موسسات حسابرسی، وظیفه نظارت بر موسسات حسابرسی معتمد بورس را بر عهده دارد که شامل ۵۴ موسسه است، در حالی که تعداد موسسات حسابرسی تحت نظارت جامعه حسابداران رسمی ایران بیش

باشد که در حال حاضر در هیچ‌کدام از نهادهای نظارتی دیده نمی‌شود.

حسابرس

از نظر شما آیا با ظهور نهاد ناظر معضل دستمزدهای پایین حسابرسی که به‌طور حتم کیفیت حسابرسی را تحت تاثیر قرار می‌دهد، حل می‌شود؟

پناهی

حسابرسان باید قیمتی بدهند که هم صاحبکار مایل به پذیرش آن باشد و هم بتواند با سایر موسسات رقابت کند، بدین ترتیب اگر حق الزحمه‌ای که دریافت می‌شود تکافو نکند، یا باید از کیفیت کار کاسته شود و یا باید از سرمایه‌گذاری در بخش نیروی انسانی کاسته شود (برای مثال از میزان آموزشها کاسته شود). در طرح نظام جامع حسابرسی یا همان طرح نهاد ناظر کمیسیون اقتصادی مجلس، جنبه‌هایی وجود دارد که مرتبط با حق الزحمه است. در این طرح دو ماده داریم که در خصوص جدول حداقل حق الزحمه حسابرسی صحبت کرده است. در این طرح گفته شده به منظور حفظ شئون و استقلال حسابرس و همین‌طور ارتقای کیفی گزارشهای حسابرسی هیئت‌مدیره نهاد ناظر باید دستورالعملی را تدوین کند که به تصویب شورای عالی برسد و تا پایان دی‌ماه هر سال یک جدول حداقل حق الزحمه حسابرسی اعلام شود و تمام موسسات حسابرسی هم ملزم هستند آن را رعایت کنند. همچنین اشاره شده است این جدول باید بر مبنای عوامل مختلفی تهیه شود. به‌عنوان نمونه می‌توان به دو عامل زیر اشاره کرد:

- نرخ حق الزحمه حسابرسی در سایر کشورها،
- ضریبی از درآمد و جمع داراییهای اشخاص حقیقی و حقوقی تحت نظارت.

در صورتی که این جدول به صورت سالانه بر اساس مبنای فوق‌الذکر تنظیم شود به نظر می‌رسد شرایط مناسبی در انتظار حق الزحمه حسابرسی است، به‌ویژه آن‌که به نرخ حق الزحمه حسابرسی در سایر کشورها اشاره می‌کند. در هر حال، جلوگیری از نرخ‌شکنی تابع تعهد حسابرسان بر رعایت مقررات و همگرایی حرفه‌ای می‌باشد.

حسابرس

آیا با استقرار نهاد ناظر، حجم رسیدگیهای حسابرس و

منافع و پایبند به قواعد رازداری مناسب باشد. از این اصول چنین برداشت می‌شود که نباید در هیئت راهبری نهاد ناظر، که تصمیم‌گیرنده اصلی در خصوص سیاستهای کلی نهاد ناظر است، اعضای از حرفه وجود داشته باشد و علاوه بر این، اعضای آن نباید توسط اعضای حرفه‌ای انتخاب شوند که قرار است این نهاد، بر آن حرفه نظارت داشته باشد.

مولفه‌های تاثیرگذار با توجه به ویژگیهای اعضاء و ترکیب هیئت راهبری نهادهای نظارتی در سطح جهان در راستای پاسخ به اصل استقلال نهاد ناظر عبارتند از:

- اعضای هیئت راهبری نهادهای نظارتی نه تنها مجاز به اشتغال در حرفه نیستند، بلکه نباید عضو جوامع حرفه‌ای آن کشور نیز باشند. (در ۱۳ کشور از ۲۰ کشور)،
  - اعضای هیئت راهبری نهاد نظارتی (در ۱۷ کشور) به‌طور کامل از حرفه مستقل هستند و هیچ‌یک شاغل در حرفه نیستند،
  - در کشورهایی که اعضا می‌توانند عضو نهاد حرفه‌ای و یا شاغل در حرفه باشند، ضوابطی در مورد حق رای و قدرت تصمیم‌گیری این افراد وجود دارد.
- از دیگر مولفه‌های مهم می‌توان پاسخگو بودن نهاد ناظر

در کارنامه ۲۰ ساله

جامعه حسابداران رسمی ایران

۸۱۸ رأی بر اساس

اهرمهای انضباطی

صادر شده است

از ارکان نظارتی، و تشکیل کارگروه کنترل کیفیت و تدوین آیین‌نامه‌های مربوطه، اقدامهای بازرسی و کنترل کیفی موسسات حسابرسی به‌طور جدی دنبال شد. در کارنامه ۲۰ ساله جامعه حسابداران رسمی ایران ۸۱۸ رأی بر اساس اهرمهای انضباطی رأی صادر شده است.

در نهاد ناظر جرایم سنگین‌تری در صورت بروز تخلف در ماده (۱۴) پیش‌بینی شده است. این در صورتی است که حسابرس دائماً در معرض خطر حسابرسی و محدودیتهای ناشی از خطر ذاتی است، اگرچه افزایش مجازات بی‌تاثیر بر رفتار حسابرسان نیست، لیکن تبعات ناشی از آن ممکن است باب محاسبه هزینه/فایده را برای حسابرسان باز کند و زمینه افزایش مهاجرت حرفه‌ای را که در حال حاضر بیشتر در رده‌های میانی است به رده‌های مدیران و شرکاء سوق دهد.

سپاس

در پایان اگر نکته‌ای باقیمانده در ذهن دارید با خوانندگان حسابرس در میان بگذارید.

پناهی

در خاتمه باید عرض کنم مشکلات موجود در حرفه حسابرسی چه در بخش دولتی و چه در بخش خصوصی به ضرورت ناشی از ضعف، نقص و یا عدم وجود قوانین نظارتی نبوده و در حال حاضر نیز هم در قانون و اساسنامه تشکیل سازمان حسابرسی و هم در اساسنامه جامعه در وظایف هیئتهای عالی نظارت آنها اختیارات لازم وجود داشته و دارد و باید دلایل عدم‌تامین نیازهای قانون‌گذار مورد بررسی و آسیب‌شناسی واقع شده، راهکار مناسب برای آن ارائه شود. لذا اینجانب رفع مشکلات موجود در حرفه را تنها در ایجاد نهاد ناظر نمی‌دانم و بر این باورم که در شرایط فعلی نیز در صورت رعایت وظایف توسط ارکان نظارتی و آیین‌رفتار حرفه‌ای و استانداردهای حسابرسی توسط حسابرسان، عمده مشکلات قابل حل می‌باشد.

سپاس

مجله حسابرسی برای شما و حضورتان در ارکان جامعه حسابداران رسمی ایران آرزوی موفقیت دارد.

از دیگر مولفه‌های مهم می‌توان

پاسخگو بودن نهاد ناظر

باشد که در حال حاضر در

هیچکدام از نهادهای نظارتی

دیده نمی‌شود

همچنین کیفیت آن تاثیر می‌پذیرد؟ به عبارتی آیا ظهور نهاد ناظر می‌تواند اثربخشی در حسابرسی را ارتقا بخشد؟

پناهی

کیفیت حسابرسی با اجرای استانداردهای حسابرسی حاصل می‌شود که این موضوع در گزارش حسابرسی نیز توسط حسابرسان ادعا می‌شود و در تعهدات حسابرسان نیز در قراردادهای منعقد شده با واحدهای مورد رسیدگی به‌صراحت بیان می‌شود. همچنین در آیین رفتار حرفه‌ای که برای کلیه حسابرسان مستقل لازم‌الاجراست نیز به‌صورت کامل پیش‌بینی و با ایجاد نهاد ناظر تکلیف جدیدی برای حسابرسان مطرح نیست. تاکید برای اطمینان بیشتر قانون‌گذاران رعایت تکالیف مقرر در استانداردها و آیین رفتار حرفه‌ای برای حسابرسان باید باشد.

سپاس

قدری هم در خصوص اهرمهای انضباطی در نهاد ناظر صحبت کنید. آیا به‌اندازه کافی وقوع تخلف برای موسسات هزینه‌زا و احکام انضباطی دیده شده بازدارنده می‌باشد؟

پناهی

پس از تشکیل جامعه حسابداران رسمی ایران به‌عنوان یکی